

Antic pont del Cremallera

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: La Bauma
Alçada: 145

Coordenades:

Latitud: 41.62105
Longitud: 1.86584
UTM Est (X): 405516
UTM Nord (Y): 4608324

Classificació

Número de fitxa 08053 - 24
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Any 1892
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Número inventari Si (IPA 36849)
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Ferrocarrils Generalitat de Catalunya
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 14/01/2017 - 01:00

Descripció

Antic pont del Cremallera sobre la riera de Merà, fet de pedra, amb dos arcs, un de més gran i l'altre més petit. Inclou un pas per accedir als horts que hi havia a l'altre costat del pont.

El mes de juny de 1892 s'havia finalitzat l'esplanació, ja eren fets els murs de contenció de pedra seca i s'havia acabat de construir el pont de la riera de Merà, per on el 27 de juny hi passà aquella primera locomotora. Sabem que el 6 d'agost de 1892 el senyor Joan Puig, amo del mas Puig del Vilar, va cobrar dotze duros pels vint metres de pedra que havia proporcionat per a fer el "Muro del camí de baycha a la Estasio del trenvia de Montserrat".

Entre els fusters que treballaren en aquella obra podem destacar el senyor Pere Masats i Trullàs, de la Bauma, que a l'era de cal Genovès construï les cintres de fusta per a la construcció dels arcs del pont.

Observacions:

Algun any s'hi havia representat un pessebre vivent.

Història

El Cremallera s'inaugurà el 6 d'octubre de 1892; amb un tren especial de la Companyia del Nord, que va sortir de Barcelona a les 5.53 h del matí i va arribar a l'estació de Castellbell i el Vilar a les 8.18 h. Allí els esperava un tren especial del Cremallera amb la locomotora número 5 i el cotxe A-1, adornat amb l'escut de Catalunya, que transportà les autoritats al monestir de Montserrat, on arribaren a les 9.11 h. El servei regular s'inicià el mateix dia de la inauguració i sabem que fins el 31 de desembre l'utilitzaren 8.575 viatgers.

Quan la Companyia del Nord va instaurar un servei de trens accelerats entre Barcelona i Castellbell i el Vilar, el nombre de passatgers del Cremallera augmentà molt. Aleshores l'enllaç amb l'estació del Cremallera es feia mitjançant una llarga escalinata i l'empresa intentà facilitar l'accés amb un servei gratuït d'equipatges a lloms d'ase. Malgrat tot, l'any 1902, quan ja era Julià Fuchs i Liegme l'enginyer cap d'explotació, s'iniciaren els estudis per a prolongar la línia fins a l'estació del Nord. El senyor Fuchs va presentar dos projectes, una via en forma de bucle, que provocaria unes grans despeses, ja que obligava a construir alts talussos, o una via en forma de cul-de-sac, que era més econòmica i que acabà imposant-se. El projecte definitiu es presentà a la primeria del 1904, el mes de febrer de 1905 començaren a instal·lar la via i s'autoritza l'explotació del nou recorregut el mes de novembre.

Durant la Setmana Tràgica el Cremallera i el Ferrocarril del Nord deixaren de funcionar, reprenent-ne el servei el 3 d'agost de 1909. Mentre a Montserrat fracassaven els intents de perllongar el tren Cremallera fins a l'ermita de Sant Jeroni, passant per la de Sant Miquel, segons un projecte presentat l'any 1912, a Castellbell i el Vilar s'inaugurava la nova estació de la Companyia del Nord el 14 de juliol de 1913. Les vies del tren Cremallera estaven situades a l'oest de l'estació i ocupaven l'espai entre aquesta i el mur de contenció, mentre que la nova cotxera fou construïda a tocar del túnel del ferrocarril de Nord, sobre una extensió de 400 metres quadrats i a la que s'hi accedia per un carro transbordador, amb tres vies i una capacitat per a nou cotxes de viatgers. Al seu costat hi havia un gran dipòsit d'aigua que es va posar sobre un basament construït amb blocs de formigó.

Bibliografia

BARTOLOMÉ, Florian (2002). Els ponts de Castellbell i El Vilar: El pont del cremallera de La Bauma; dins El Brogit, Periòdic informatiu de Castellbell i El Vilar, 257, maig de 2002, pp. 8.

FRONTERA, Genís i DEVANT, Jèssica (2004). Castellbell i el Vilar. Història i memòria gràfica. Castrellbell i el Vilar: El Brogit.

